

Gestió voluntària de polèmiques polítiques

AJürgen Boos, de 46 anys i director de la Fira de Frankfurt des de l'abril de 2005, no l'espanten les polèmiques polítiques. "La Fira ha d'ésser política, no solament un aparador del món editorial", explica-va fa uns quants dies, en una trobada amb mitjans estrangers. El cas català l'havia deixat una mica sorprès, confessava, perquè des que la cultura catalana va ser escollida com a convidada per a aquesta Fira de 2007 ha hagut de treballar amb tres consellers de la Generalitat successius i també amb tres directors de l'Institut Ramon Llull, fins a trobar-se amb el format que li ha donat l'actual titular, Josep Bargalló. Aquest nou format inclou la presència d'escriptors en català, i no pas d'alguns altres que haurien entrat en el concepte inicial, presentat al seu antecessor en el càrrec, Volker Neumann, és a dir, escriptors tant en català com en castellà.

"M'hauria agradat més que les coses haguessin anat d'una altra manera", deia, que autors que ell sempre ha vist com a catalans —Eduardo Mendoza, per exemple— també hi fossin. Un dels objectius de la Fira és servir de plataforma per a autors nous i introduir-los en el mercat alemany o més mercats europeus. Però també de repassar noms prou coneguts per l'editor i pel lector fora de les fronteres de la cultura convidada, com ara Mendoza o Ruiz Zafón.

Al marge d'això, de les absències d'escriptors en castellà —"sigui per no treure protagonisme a la cultura catalana, sigui perquè se sentien instrumentalitzats", afegix Boos—, el director està aparentment feliç amb la polèmica i la presència de la política a la seva fira.

"Mireu, cada any n'hi ha. Així ha estat i així probablement ha de ser. Jo entenc que ha de ser així la Fira de Frankfurt i espero que ho sigui la dels anys vinents." De motius no n'hi han de faltar: la convidada de l'any 2008 serà Turquia, amb tot el component de confrontacions polítiques, culturals i religioses. Més complexa encara

Jürgen Boos, director de la Fira de Frankfurt des de l'abril de 2005, ha explicat clarament les intencions: "La Fira ha d'ésser política, no solament un aparador del món editorial."

Les polèmiques polítiques no espanten Jürgen Boos, director de la Fira de Frankfurt: després de la cultura catalana, Turquia i la Xina hi seran les convidades.

es preveu la del 2009, amb la Xina. "M'han assegurat els organitzadors que entenen que hi haurà molt de llibre crític, que ells ho accepten i que el país té una clara voluntat d'obrir-se a l'exterior." Turquia i la Xina aniran

seguits de l'Argentina, el 2010, presència que Boos vol que serveixi per a restituir la literatura d'aquest país llatinoamericà al primer pla, després d'uns anys d'una certa indiferència en el context mundial.

Les explicacions del director sonen lògiques i fins i tot sinceres. La voluntat de fer una fira política no és una tasca exclusiva del país o la cultura convidats, sinó que s'estén a la resta del programa. La Fira de Frankfurt que obre, per part catalana, el discurs de Quim Monzó, el dia 9, portarà la presència de polítics com ara Joschka Fischer, ex-ministre d'Afers Estrangers dels Verds alemanys, retirat de la vida pública des que va pujar al poder Angela Merkel. També hi haurà un dels seus antecessors històrics, el liberal Hans Dietrich Genscher, i el titular actual del càrrec, el socialde-

FIRA DEL LIBRE DE FRANKFURT

La Fira acollirà 7.300 expositors procedents de 110 estats: les xifres que es relacionen amb l'esdeveniment sempre són monumentals.

mòcrata Frank Steinmeier. Boos vol, a més, que la Fira escalfi motors amb vista a les properes presències turca i xinesa. En tots dos casos, el component polític ultrapassa els marges nacionals i entra en la multilateralitat internacional.

Catalunya és, comparativament, un convidat *petit*, però això no vol dir que passi desapercibuda la polèmica sobre les seves presències i absències. L'edició digital de *Der Spiegel* es demanava la setmana passada fins a quin punt té sentit, avui dia, mantenir aquesta tradició del país convidat —en aquest cas, cultura—, quan generalment s'aprofita la plataforma que dona la Fira per a un aparador que va de l'exposició "turística" a l'autopresentació "sense sentit crític".

Aquest mitjà recollia tot seguit una mena de panoràmica resumida d'allò que era i és Catalunya, de la repressió de la cultura catalana durant el franquisme i la situació actual. Apuntava, alhora, que 32 anys després de la mort de Franco sembla llunyana encara la distensió en la coexistència entre el català i l'espanyol.

"Singular i universal" és l'eslògan triat per a presentar la cultura catalana a Frankfurt. Enguany serà la segona vegada que Catalunya té dimensió de presència *protagonista* en un esdeveniment multitudinari a Alemanya. El mes de juny, la fira de l'art

contemporani Documenta, a Kassel, portava com a plat fort l'assistència, entre els artistes, de Ferran Adrià, en tant que revolucionari dels fogons. La seva intervenció hi fou merament simbòlica, almenys dins de Kassel, perquè la contribució artística d'Adrià va consistir a considerar el Bulli com una part de la Documenta, malgrat els 2.000 quilòmetres que separen Kassel de la Costa Brava. Tanmateix, ara l'Institut Ramon Llull s'ha assegurat que la presència catalana no sigui precisament una cosa llunyana, elitista i difícil de trobar, ja que de fa mesos ha dut a terme un programa d'actes, presentacions i estrenes teatrals a tot Alemanya, que arribarà al clímax els dies de la Fira.

Frankfurt, ball de xifres rècord.

La Fira de Frankfurt, globalment, es presenta a si mateixa com un nou ball de xifres rècord. Tindrà 7.300 expositors procedents de 110 països. Els 6 pavellons estaran atapeïts i, tal

El programa d'actes a tot Alemanya arriba al clímax els dies de la Fira

com es diu de fa anys, la Fira tindrà un enemic principal: la desmesura. Els editors i professionals del sector acaben extenuats i molts dels 2.500 actes paral·lels, repartits majoritàriament en només sis dies de vida —de la inauguració, el dia 9, a la cloenda, el 14 d'octubre— resten a l'anonimat per manca de possibilitats materials d'obtenir una mínima parcel·la de protagonisme.

La cultura catalana és un convidat *petit* —efecte òptic engrandit pel fet d'haver quedat encaixonada entre predecessors com ara l'Índia i els successors, Turquia o la macropotència xinesa—, però sembla que ha quedat *contaminada* per aquesta tendència a la sobredimensió.

Els dotze milions d'euros destinats als estands i actes paral·lels —140, segons el Ramon Llull— signifiquen un dels pressupostos més alts que es recorden a la Fira. El món àrab, el 2004, se n'hi va gastar cinc milions, igual com Rússia un any enrere, mentre que quan ha tocat el torn a països petits, com ara Lituània, el 2002, el cost es va reduir a 1,5 milions.

Un dels grans factors de creixement és precisament la indústria editorial xinesa, que tindrà 160 expositors, cosa que representa un 30% més que l'any abans.

Boos s'ha pres seriosament la polèmica sobre la presència catalana i diu haver-ne "après molt", d'aquesta experiència. Sap que la millor manera d'encarar una crisi és mirar de prevenir-la. La Fira vol ser més i més política, aquests anys vinents, i haurà de saber afrontar controvèrsies de gran impacte en l'àmbit internacional, com ara la censura, a la Xina, i la presència d'un país islàmic que truca a la porta de la UE, Turquia. Seran dos convidats que complicaran una mica la vida a la Fira, per qüestions de seguretat. La Fira ja va viure un cas semblant en ocasió de la presència dels països àrabs i la qüestió de la seguretat torna intermitentment des de l'11 de setembre de 2001. Però Boos ho assumeix amb determinació, fidel al seu principi de director d'un aparador editorial compromès amb la política.

Gemma C. Serra
Berlín